

„Soča“ izhaja enak potek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Casserna, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

P. n. gospodom naročnikom!

Prvi natis 5. številke „Soča“ od 2. februarja t. l. je bil zasežen od sl. c. k. državnega pravdnštva zavoljo vvodnega članka:

„Baron Depretis pa doktor Tonkli“.

Slavno c. k. državno pravdnštvo nam je dovolilo, da smemo izdati to številko v drugem natisu. — Gospodje naročniki spoznajo iz tega, da skušamo na vso moč ustreči njih željam; zato jih pa prosimo, naj storijo tudi oni svojo dolžnost in naj nam pošljejo zastano, kakor tudi tekočo naročnino, da bomo mogli delovati v dušno in telesno korist naroda, ker brez denara ne moremo na časnikarskem polji nič storiti.

Tolminske ceste v dunajskem državnem zboru.

Izvirni dopis z Dunaja 24. jan. 1883.

Dne 22. t. m. je obravnaval finančni odsek preudarek o dohodkih in stroških za sol, o katerem je poročal poslanec dr. Tonkli. Važni sti v tej reči dve resoluciji, s katerimi se vlada pozivlja, da bi stopila v razgovor z ogersko vlado, da bi se cena soli znižala in da bi se zopet vpeljala sol za živino po znižani ceni, kar bi prišlo živinorejcem v veliko korist posebno tedaj, kadar deževje pičo pokvari.

Danes je isti odsek obravnaval prevdarke ministerstva za notranje zadeve, kateremu pripada tudi vzdrževanje državnih cest.

Poročevalec grof Clam-Martinic je pri točki o cestah povdarjal, da gledé na to, da potrebuje Tirolsko zaradi povodev in velike škode po njih uzročene zdatne podpore iz državnega zaloga, je treba znižati ali odložiti mnogo zneskov preudarjenih za druge ceste med izrednimi stroški. Nevarnost je bila velika, da bi se za goriško deželo v podporo cest nič ne dovolilo.

Zatorej je poprijel poslanec dr. Tonkli besedo in poudarjal važnost cest na Tolminskem, posebno ceste od Kobarida prck Staregasela in Robiča do laške meje ob Nadžici in pa ceste od Ciginja prek Sv. Lucije ob Idriji proti Idriji in sicer z ozirom na na-

rodno-gospodarske in na vojne interese (koristi). Povdarjal je tudi važnost ceste po Bački dolini proti Podbrdu in je navajal požrtovalnost tamošnjih prebivalcev, kateri ne plačujejo le rednih doklad po 30% na vse izravne davke, ampak da žrtujejo še prostovoljno po 500/0 z delom za ceste.

Nadalje je slikal važnost koroške ceste od Gorice čez Predel, je utemeljeval nujno potrebo, da se ta cesta zravni, posebno pri Ovinku in od Kobarida do Bolca, in je dokazal nujno potrebo novega mosta pod Desko. Priporočal je slednjič, naj se skladovna cesta od Kobarida do laške meje že zdaj sprejme med državne ceste, prihodnjič pa tudi cesta od Ciginja ob Idriji do Idrije, in naj se že za letos podelijo zdatne podpore za tolminske ceste.

Na to je odbor sprejel predlog, da se cesta ob Nadžici od Kobarida do laške meje koj sprejme med državne ceste, da se za njeno vzdrževanje sprejme v preudarek za l. 1883. znesek gld. 400 in da se podelijo iz državnega zaloga sledeče podpore: 1. za izdelanje ceste ob Idriji gld. 6000, 2. za izdelanje ceste ob Zelina do krajske meje gld. 6000, 3. za izdelanje ceste ob Bači kot 1. odplačilo gld. 5000. Nasledek temu bo, da se dovoli tudi prihodnje leto za ceste ob Bači še gld. 5000.

To so gotovo zdatne podpore države za izdelanje in vzdrževanje cest na Tolminskem, ker odslej odpade skrb za vzdrževanje ceste od Kobarida do laške meje, je izdelanje ceste ob Bači zagotovljeno in ravno tako zagotovljeno je zravnanje ceste ob Idriji in pa izdelanje ceste od Zelina do Idrije, katera še le popolnoma zveže Goriško-Tolminsko s Krajskim.

Poslanec dr. Tonkli je s tem spolnil obljube, katere je storil pri shodu v Kobaridu dne 10. sept. preteklega leta gledé podpor za ceste, in ni dvomiti, da bodo ti predlogi sprejeti tudi v državnem zboru.

Gledé zravnanja koroške ceste ob Soči je pa minister grof Taaffe poslancu Tonkliju odgovoril, da se pripravljajo načrti o zidenji mosta pod Desko in pa za predelanje strmega klanca pri Ovinku, da dene vlada dotične predloge za prihodnje leto v preudarek in da potem bo vlada pa skrbela za predelanje trnovskega klanca nad Kobaridom, kar je dr. Tonkli s pohvalo na znanje vzel.

Pri tej priliki moram odločno zavriniti to, kar neki nasprotniki dr. Tonklija na Tolminskem med svet trosijo, to je, da gre vsa zasluga za zdatne podpore za ceste na Tolminskem sedanjemu tržaškemu namestniku in nikaka zasluga našim poslancem in Tauf-

fejevi vladi. Na dotično vprašanje poslanca dr. Tonklija (kar mi je on zaupno povedal, kar pa vendar zamočati ne morem) odgovoril je en sedanjí minister, ki je bil že namestnik v Trstu, tako-le: „To je gola neresnica; kedar sem bil jaz namestnik v Trstu in je bil sedanjí tržaški namestnik vsegamogočni minister na Dunaji, sem leto za letom predlagal vladi, naj bi podpirala ceste na Goriškem in posebno na Tolminskem, a našel sem pri dunajski vladi le gluha ušesa; še le sedanja vlada je sprovedla važnost teh cest in nujno potrebo, jih zdatno podpirati; zatorej gredó vse zasluge le narodnim poslancem in pa sedanji vladi“.

Istina in faktum je, da je deželni zbor in odbor goriški pod prejšnjo vlado zastoj za to prosi, naj bi cesta od Kobarida do laške meje bila sprejeta med državne ceste, in da jo je moral slednjič sprejeti med skladovne ceste. Še le sedanja vlada je pred 2 letoma dovolila za predelanje te ceste nad 16.000 gld. in je predložila naj se vrstí med državne ceste.

Nočem trditi s tem, da si je pridobil dr. Tonkli posebne zasluge pri teh vprašanjih, ali noben poštenjak ne bo mogel tajiti, da dr. Tonkli se vsestransko trudi, da bi spolnoval dolžnosti, katere je prevzel s poslanstvom, in da je njegovo delovanje zdatno in uspešno, in to je tudi vse hvale in pohvale vredno.

To sem hotel priznati, utrditi in konstatovati, da se ne bodo dali narodnjaki in poštenjaki na Tolminskem slepiti, in da slednjič sprevidijo, kje so njih pravi prijatelji; v taboru tržaškega namestnika jih gotovo ne najdejo.

Dopisi.

Iz Solkana, 29. jan. — Mnogokrat se ipo časopisih širi neresnica; če se to vedoma godi, jo imenujemo laž. Laži ne bodi prostora v slovenskem časopisju, pa tudi neresnice se varujemo. Z neresnico motijo dopisniki urednika, z lažjo ga sleparijo in vodijo čitatelje za nos. Pogostoma se kadilnica, v katero se nezaslužena čast in hvala meče, mogočno vihti. Nočemo pa vsake do tu napisanih besed obračati na

LISTEK.

Kurijera Rusov in panslavistov.

Ali ste slišali kaj se je zgodilo? Goriški Slovenci so postali panslavisti, Rusi. Kdor ne veruje, naj bere goriško kurijero ali pa tržaško tetko. V nekaterih dneh bodo hodili goriški Slovenci vsi drugače oblečeni, nego do zdaj. Na glavi bodo nosili kosmate kučme iz medvedje kože, ki bodo segale daleč čez uha; pod nosom bodo imeli goste brke, katerih se bo moral človek že od daleč ustrašiti; vrhu spodnje obleke hlač in jopiča obidejo velikauske kožuhe, katerih volna ali dlaka bo tri prste dolga; čevlje bodo imeli podkovane in z drsalnim železom previde, ker kodar bodo hodili, povsod bo sneg in led; v rokah bodo nosili vsak svojo knuto (okovano palico) in gorje Lahu ali Nemcu, ki jih sreča; dobro bo zanj, če je bil tisti dan pri spovedi in pri obhajilu, da pride njegova duša čista pred večnega sodnika, ali kosti ga bodo bolele še na onem svetu; oči teh novih Rusov in panslavistov bodo žarele, kakor živi ogenj; kdor po nesreči in pregrešni radovednosti pogleda v nje, pade v omedlevalo; kadar bodo hodili po mestu, se bo zemlja tresla, okna bodo zvenketala in slabo zidane hiše se posujejo; vozili se bodo na lepih saah z nenavadno hitrostjo po najlepših ulicah in najravnejših cestah; domačini se bodo morali skrivati v kote

in bodo morali hoditi po stranskih, ozkih in temnih ulicah, da ne srečajo Rusa, panslavista; njih brezštevilni konji požrejo vse seno in slamo in ves oves in bodo segali po zlati pšenici; panslavisti pogoltnejo v svoji požrešnosti vso goriško slanino, vso žgano in nežgano pijačo, naravno in umetno narejeno. Ko jim tega zmanjka, se lotijo krompirja, polente in drugega, kar se dobi v goriški deželi. Tako bodo prisiljeni Italijani: Slovenci, Tkalsig, Mulig, Battiggi, Golloppi, Coceancig, Marussig, ki so bili že dva tisoč let pred stvarjenjem sveta v goriški deželi, zapustiti milo domačijo, v kateri jih je sladka mamka zibala, prepevala jim, kadar jih je trebuh bolet: si si si, si si si, na kar jih je bolest in zavest zapustila, ter so sladko spančkali, kakor dete, kadar se nasesa tečnega mleka. Kruta osoda, nezasišana krivica, ki bo gonila domače otroke tje v blaženo Italijo, kjer pomerance cveto, kjer južno soluce greje srce in daje predokus rajskega veselja. Kadar zapustijo sinovi luči, ki nosijo omiko v žepih in na jeziku, goriško deželo, se panslavisti sprejo med sabo in to bo strašanska vojska. Skale kakor hiše velike bodo letale s hriba v hrib; gorje mu, kogar taka krogla zadene, v enem trenotku bo njegovega življenja konec in ne bo se poznało, kje je stal. Gore se posujejo, brezdna se odprejo, ogenj bo švigal iz zemlje, vse bo pokončano, panslavisti pridejo v pekel in potem bo konec sveta.

Kdo se ne trese, ko bere vse te strašne reči, ki imajo priti v kratkem času čez goriške prebivalce,

ki so do zdaj mislili in v dejanji pokazali, da moreta prebivati v eni deželi dva naroda prav mirno drug pri drugem? Kdo ni do solz ganen, ko pomisli, da goriške lepe hiše, krasni vrti, rajska okolica, mikavna dežela mora konec vzeti pod kopiti ruskih konj in pod okovanimi čevlji goriških panslavistov? Ali se temu ne dá pomagat s procesijo, z molitvijo, s postom, z obljubami? Ni mogoče; s takimi deli se potolaži Bog in odvzame zaslužene kazni; ali panslavisti niso od Boga, ker so namenjeni za pekel; torej je treba prositi za rešenje od take šibe tam, kodar prihajajo panslavisti; treba je prositi pri goriški kurijeri, ki jih je rodila, krstila, oblekla razobesila, pokazala, prokiela, obsodila, pogubila. Če je pomoč mogoča, je mogoča le od nje; drugod je zastoj iskati pomoči.

Napotimo se torej goriški prebivalci, Slovenci in pravični Italijani, k plodonosni kurijeri in recimo: „Tvoje besede, s katerimi nam žugaš s panslavisti, so nas močno osupnile in ostrašile. Povej, s kako pravico to dcláš? Slovenski prebivalci goriškega mesta in dežele so delovali na političnem in narodnem polji vedno odkrito in po dnevu. Njih težaje in namere so znane celemu svetu, ki se hoče za nje brigati. Njih načelo je od nekdaj: za vero, dom, cesarja. Kako moreš torej tako prihodnost prorokovati narodu, ki ima tako prešlost in tako sedanjost? Kak duh te je navdajal, ko si sedela na proroškem stolu slavne Pitije in si opisovala v temnih in zamotanih črtah reči, ki po tvojih mislih imajo priti? Ali se ne vjemaš iz

dopis, o katerem smo siljeni govoriti. — Še druge poti naj se dopisniki ogibajo: subjektivnosti (presojevanja po osebnih vtisih in nagibih) n. pr. v ocenjevanju zaslug kakoga moža; potrudijo naj se, kolikor je v njih moči, do objektivnosti (do presojevanja stvari, kakor je sama na sebi), drugače sejejo krive sodbe in krive pojme. Glas srca ne bodi jim edino vodilo; razum, ki ne pozna srčnih razmer, katerim pravimo družinske vezi, naklonenost, prijateljstvo, dobrikanje, uljudnost itd., ta naj razsoja ter nas resnici vselej odkazuje prvo mesto. Zdi se, da se dopisnik „Iz goriške okolice“ v 2. številki „Soče“ ni držal povsem tega načela. Nočemo mu tega dokazovati, ker naj to ne veseli. Mi znamo misliti z lastnimi možgani ter stati na lastnih nogah. Zakaj torej pred našimi očmi z besedami pometati?

Kdor se hoče komu prikupiti, prigodi se mu, da se v drugega razaljšivo zažene. „Zakaj ni bil dan izročitve zaslužnega križca za učete se mladino prazničen dan?“ — prša g. dopisnik tukajšnje učiteljskega ter pristavlja: „saj je to bilo drugod“. Drugod: namreč v Podgori (17. dec.) in v Skriljah (21. dec.). Odgovor: 17. dec. (četrtak) in 21. dec. (nedelja) nista bila šolska dneva; zato so otroci praznovali. Na to ne odgovarjamo v imenu učiteljskega, — temu se molčanje, kakor je videti, zdi najboljši odgovor, — ampak odgovarjamo „na lastno roko“. Bolje je, da se „učete se mladina“ uči za življenje, kakor pa, da bi se učila zijati in živlo kričati, posebno ako ima ostati zunaj prostora (občinske pisarne), v katerem se slavnost godi.

G. dopisnika boli, da ni bila ta solkanska slavnost tako slovesna, kakor v gori navedenih krajih. Tolažiti ga smemo v tem oziru vsaj za trenotek z njegovimi besedami. V dopisu pravi, da se je „zaslišalo tudi ubrano pritrkovanje solkanskih zvonov“, česar drugod ni bilo (ako izvzameš Banjšice), kakor je razvidno iz dotičnih dopisov v „Soči“. Torej je bila na to stran solkanska (in banjška) slavnost slovesnejša. Ali to zvonjenje! Le za trenotek, smo rekli, tolažimo g. dopisnika z njegovimi besedami. Za dolgo mu tega veselja ne moremo privoščiti. Ne vemo, komu je bilo zvonjenje namenjeno: c. kr. okrajnemu glavarju ali pa g. odlikovancu; pa naj velja, komur hoče, na pravem mestu ni bilo. Zvonovi so zaradi njih visocga pomenu in tesne zveze z božjo službo posvečeni, kriščeni; odtod pravijo v Nemcih: „Glockenweihe“, „Glockentaufe“. S cerkvenim blagoslovom so zvonovi v bogoslužne namene odločeni in se smejo rabiti le za cerkvene namene ali pa o takih drugih prilikah, pri katerih jih cerkev dovoljuje. Tako pozdravljamo vsakega duhovnega pastirja, svetlega cesarja še slovesnim zvonjenjem in naznanjamo pretečo hudo uro, o genj in povodenj z zvonovi. Ali take slovesnosti, pri katerih se je „zaslišalo tudi ubrano pritrkovanje solkanskih zvonov“, ne moremo prištevati mej take opravilne slučaje. In ali ni bila ni dolgo tega v Solkanu prilika, ki je tirjala, in sicer po cerkvenih pravilih opravičeno, slovesno zvonjenje, a ni ga bilo! Svet načela popušča, koplje jim globoko jamo; na grobišču pa širi se čudna samovoljnost, ki o modrosti sanja.

Iz Šempasa, 30. jan. V 2. št. cenjene „Soče“ opominja nekdo „izpod Čavna“ nas Šempasce, naj bi se dali podučiti od pametnejih med nami in naj bi ne trdil vsakdo svoje na vse kriplje. Ne oporekam, da bi bilo dobro in koristno za vsestranski napredek, ako bi se to zgodilo; ali odkritosrečno povem, da uimam čisto nič upanja, da bi prišlo do tega. Imam trdne razloge za mojo obupnost. Ako hočemo, da pametnejši podučijo manj pametne, moramo najprej vedeti, kdo je manj in kdo je bolj pameten. Če damo

načelom, ki priznava Boga, dom in cesarja? Povej, kaka so tvoja načela, da bomo vedeli, koliko te je v hlačah? (Saj nosi kikirlo! Stavec.) Dosedanje tvoje ravnanje se ne strinja z navedenimi načeli. Ako si kristijanka in jih nečeš priznavati si huja ko panslavist; ako jih preziraš iz človeške slabosti, ti odpustimo za zdaj, ker je pust; ali pomisli, da kmalu nastopi post, in tu pričakujemo, da si glavo s pepelom potrosiš, da tvoj greh obžaluješ, da vpiješ in rujoveš, kakor je vpilo izvoljeno ljudstvo, kadar se je k Bogu povračalo, da opustiš dosedanje neslanosti in da postaneš — ne svetnik, pa vsaj to, kar je galantom, ako bi bila mož.“

„Ne zvijaj se in ne trdi, da si študirala pisma goriške policije in c. k. okrožne sodnije, da si tam brala kako so pošiljali nekaterim goriškim prebivalcem sodnike na dom, da so jim hiše preiskovali, kako so zapirali marsikoga, ki je bombe metal, kako so jih vpletali v politične sodnijske obravnave, kako so jih odpeljevali v preiskovalni zapor, kako je marsikdo iz zapora pete odnesel kako so bili drugi zaradi političnih, protiaustrijskih demonstracij obsojeni, kako so bili drugi djani pod policijsko nadzorstvo ali internirani v trdna mesta, kako so iz sob, kjer so zborovali, odpravili tam višec cesarjevo podobo. Z vsem tem ne izgovarjaj se in ne trdi, da si v naglici zapisala panslavist namesto irrendentist, ker sama veš, da goriški Slovenci so bili zmerom prosti teh madžev, da

o tem v občini glasovat, ne bo hotel nikdo sam sebe šteti med manj pametne in tako dobimo samo pametneje. Potem bi bilo treba iskati najpametnejih, da bi se pametnejši od njih učili. Pri nas pa nimamo še tiste vage, po kateri bi se spoznala modrost posameznih občanov, in če se le na oči sodi, se človek kaj lahko moti. Meni vsaj se dozdeva, da se motijo tisti, ki mislijo, da je najbolj pametno delati fakcijsko opozicijo na vse kriplje proti sedanjemu županstvu, ali da je najbolj pametno, ako bi postal župan tisti, ki po tem najbolj hrepeni. Tudi se mi zdi, da ni prav pametno, ako izobražen mož zapuša po noči svojo ženo in sedi do jutra v krčmi pri kvartah z lepo mladenko, ki ga kratkočasi s sladkim govorom in prijaznim nasmehom. Tako vedenje nam Šempasem ne dopada in ako bi bil tak mož turen modrosti, ga ne maramo poslušati. Vidiš torej, draga „Soča“, da pri nas ni lahko pomagati, ker ne vemo, kdo naj uči in kdo naj se da podučiti. Svetuj nam, če Ti je mogoče; radi Te bomo poslušali.

Dostavček uredništva. Velikost pameti in modrosti posameznikov se ne spoznava z vago, ampak s primerjanjem z zdravo pametjo, ki je odsev pameti božje. Upamo, da Šempasci vendar niste popolnoma brez zdrave pameti; vsaj vemo, da iz vaše občine so izšli že možje, katerih modrost priznava vsakdo, kdor jih pozna. Najpametnejša beseda v vaši občini je tista, katero vam oznanjuje vaš č. g. župnik, ki se glasi: „Spoštuj očeta in mater“. Vaš občinski oče je župan; njega spoštujte in njega se držite, dokler vam župani. Če drugega izvolite, bote morali pa drugemu skazovati ono spoštovanje, katero ste sedanjemu dolžni. Kdor se ustavlja županu v pravičnih rečeh, se ustavlja Bogu, ker vsa oblast je od zgoraj dana. Druga pametna beseda, katere zaževa Šempasce (ako je dopis resničen), je tista, ki pravi: „Pohujšanje sicer mora priti itd.“ Osebe, ki dajejo povod pohujšanju, zaslužijo zapor, ker so nevarne javni narnosti; župan naj pa ostro kaznuje krčmarja, ki daje prilžnost, da se pri njem celo noč kvarta in da nastajajo v občini besede.

Iz Števerjana, 30. jan. — Tukajšnji veleposesnik g. baron Tacco si napravlja nov vinograd. Delavci, ki so kopali zemljo v ta namen, so zadeli na trdno delan zid, ki je debel kakih 60 centimetrov. Ko so naznanili to g. baronu, jim je ukazal, naj pazljivo kopljejo, da se zid ne poškoduje. Tako so kopali tri dni in so odkrili en meter pod zemljo zidovje, ki je 6 metrov dolgo, blizu 4 metre široko in 1 meter visoko. Zid je od znotraj okoli in okoli ometan (obrahan) z rudečkasto malto za kakih 5 do 6 cm. na debelo. Pri tleh je zid lepo obrobljen (korniz, cornice); tla so prav lepo vdolana z malimi štirikotnimi koščki od 3 do 4 cm. rudečkaste ali opekaste barve. Tla so debela od 25 do 30 cm.

Kakih 10 do 15 metrov proti zahodu so izkopali minoli teden kos mozajika, ki je čez štirjaški seženj velik. Štirivoglati beli kamenčki, iz katerih je izdelan, so 2 cm. dolgi in široki. — V zgorej omenjenem prostoru so našli na dnu malo pepela, nekaj malih kostij in kakor lupine od jajec. Nekateri sodijo, da so bile tukaj toplice. — To se nahaja tik občinske poti. Na nasprotni strani je bila cerkev sv. Katarine. Na istem mestu sledijo še razni zidovi in opeke različne velikosti. Vse to kaže, da je moralo biti nekdanj krasno poslopje na onem mestu. — Toliko za danes v hitrici; drugikrat še kaj, ako vas bo veselilo, ker kopljejo še vedno. (Prosim; jako nam je všeč. Ur.) Samo ob sebi se razume, da ljudje vejo o stvarih, katerih niso videli veliko pripovedovati. „Brenčelj“ in „Škrat“ bi dobila marsikaj za se, ako bi prišla k nam na sprehod.

so bili in so zvesti svojemu cesarju in da se ne sramujejo avstrijskih barv, kakor kdo drugi. Če hočeš italijanissimom pridigati, pridigaj, kolikor te je volja, ali zveste Slovence pusti v miru in ne delaj prepira, katerega nočejo ni Slovenci, ni pošteni Italijani.“

„Manjka ti torej vsak veljavni razlog, draga kurijera, da imenuješ mirne goriške Slovence panslaviste in da jih opisuješ kot take, ki bi hoteli krčiti Italijanom njih narodne pravice, ali ki bi nameravali državi, slavni Avstriji, prizadevati težave. Od tebe je odvisno, ali pridejo Rusi in panslavisti na Goriško ali ne. Ako jih boš malala na steno, pridejo v tvojo domišljijo in ti bodo delali strašne težave. Ako jih ne boš klicala, jih tudi ne bo. — Slovenci in pošteni Italijani se panslavistov in Rusov ne bojimo; za nas jih ni, po nas ne stegujejo svojih rok. Tebe, draga kurijera, naj pa kmalu odnesejo seboj, ako ostaneš taka, kakoršna si do zdaj.“

Čakajmo, da kurijera pové, ali je uslišala našo prošnjo, da nas ne bo strašila z Rusi in panslavisti. Med tem pomislimo, kaj bi se zgodilo najprej, ako pridrvi Rusi in panslavisti na Goriško. Najprej bi ustanovili v Gorici panslavističen list v italijanskem jeziku z imenom „Goriške kurijere“, v Trstu pa drug enak list v nemškem jeziku z imenom „Tržaške tetke“. Prvi bi prinesel v prvi številki oznanilo do goriških mamice, da v četrtek, 1. febr., bo ples za

Čepovan, dne 29. jan. Kat. pol. čitalnica v Čepovanu je imela dne 21. t. m. občen zbor, katerega se je udeležilo 24 adov. Po predsednikovem nagovoru sta poročala tajnik in denarničar o delovanju in o gnotnem stanju društva. Po tem se je volil novi odbor, v katerem je č. g. Bl. Grča predsednik, g. Josip Kafol podpredsednik, g. Martin Šuligoj denarničar, g. A. Bratuž tajnik, g. Anton Kafol knjižničar in č. g. Tomaž Rutar odbornik.

Po dovršeni volitvi je društveni predsednik govoril o poštini hranilnicah. Po govoru pri „večernej zabavi“ so nas dobro izurjeni pevci jako prijetno razveseljevali, možje so pa marsikako pametno besedo rekli posebno tudi o poštini hranilnicah.

Letošnja zima nam je poslala jako neprijetnega gosta. Velikanski volk se klati v naši okolici po trnovskem gozdu. Ker mu slastnih srn še ni zmanjkalo, ni začel še drobne mesariti. Lovci ga pridno zalezujejo, a do sedaj brez uspeha.

Izpod Čavna, dne 29. jan. 1882. — V listu „Edinost“ od 24. januarja sem čital, kako rifemberška čitalnica napreduje. To tudi jaz priznavam, ki sem imel enkrat prilžnost, se o tem prepričati. Uže iz tega sem spoznal, da čitalnica napreduje, ker sem videl v nji celo mizo razpoloženih vsakovrstnih časnikov. Dalje sem čital, da so se začeli nekteri Rifemberžani spodbujati v vinoreji. To je prav in lepo, saj so v tem oziru dolgo spali. Da se je vrli izšolani mladenec H. Hebat oglasil, je tudi prav; 11. prih. meseca februarja bo Rifemberžane v čitalnici podučeval o vinoreji. Pa mislim, da ne samo Rifemberžani, ampak tudi sosedje iz bližnjih občin bi se morali tega važnega poduka udeležiti; saj bode, mislim, v čitalnici tudi za nas bližnje brate ako ne odveč, saj zadosti prostora. Pri tej prilžnosti pa opozarjam vse zunanje vinorejce, naj ne gredo le poduka g. Hebata poslušat, ampak naj si tudi ogledajo njegov vinograd, ki ni oddaljen. Pri četrti rajdi nad pokopališčem v Rifembergu tik skladovne ceste ga zapaziš; ni ti treba po njem prašati, ker se od vseh drugih odlikuje. Ta vinograd sem tudi jaz uže večkrat občudoval. Mislim, da oznanjeni poduk in prepričanje o delovanju mladega strokovnjaka v vinogradu bode vsem obiskovalcem na korist, samo da ga bodo hoteli posnemati.

Iz Istre, dne 30. jan. — Da je v Istri narodno probujenje še v zibelki, med tem ko je na Goriškem in na Kranjskem uže v moškej delujočji dobi, to je vsem znano. Da se v Istri ne govori o kakem političnem društvu, kakor pri vas o „Slogi“, katero društvo naj bi tudi v Istri tirjalo narodnih pravic, to je umerno, kajti manjka nam toliko narodnih mož. Kako težko nam je pri srci, ko z veseljem beremo, kako drugod po Slovenskem vse krepko deluje ter se poteguje za pravice milega nam naroda! Še težje nam je, ko smo prepričani, da se ubogemu ljudstvu drugod dejanstveno pomaga iz rev in nadlog, da se kmetovalec in obrtnik srečno varujeta pred oderuhi in to z ljudskimi posojilnicami, med tem, ko v Istri na to še misliti ni, marveč čakati moramo v nemilosti, da nam pridejo boljši časi. Začelo se je sicer daniti, — kakor je bilo dragej „Soči“ vže poročano, — a čakati moramo, predno pridemo do take stopinje, na kakoršni se ostali naši bratje po družih pokrajinah.

Vendar se pokazuje tu pa tam kaka cvetlica, koja nas razveseljuje ter nas navdaja z upanjem na boljše čase! Taka cvetlica, koja nam oznanja še močno oddaljeno milo pomlad, je blagi rodoljub v Podgradu, koji je tudi letos, kakor uže nekaj let, daro-

otroke v panslavistični Ginnastiki, in poziv na inteligentne mamice, da pripeljejo svoje fantiče in deklice brez izjeme na ples, da bodo plesali na piščalko ruskih kozakov in da se udeležijo panslavistične omike. V drugi številki bi udrihal čez tiste, ki hočejo odpraviti hlapčevsko delo ob nedeljah in praznikih, ter bi dokazoval, da bogatinom bi to sicer ne škodovalo veliko, ker so že tako bogati, ali škodovalo da bi ubogim delavcem, ker bi jim bogatini ne smeli plačati za trdo delo, ki trpi 6 dnij, toliko, da bi mogli kupiti polento še za nedeljo. V svoji panslavistični napihnenosti in predrznosti bi se list imenoval pr a v e g a ljudskega prijatelja, tiste pa, ki bi hoteli delo ob nedeljah odpraviti, bi imenoval nepoklicane prijatelje ljudstva ali pa v svojem barbarskem ruskem jeziku: trop p i a m i c i. Tržaški panslavistični list bi pa opominjal Italijane in Nemce, ki bi morebiti še ostali v deželi, naj se varujejo goriške ljudske posojilnice, ker ima strankarske namene, in naj ne pošiljajo otrok v slovenski otročji vrt, ker jih škrt vzame. To bi bil še le začetek panslavističnega, ruskega delovanja. Huje bi bilo, kar bi Rusi in panslavisti pozneje počenjali; dokazovali bi s starimi listinami, da oni so Italijani puro sangue in vauki umrlega Tevta. Kdo se ne trese te strašanske prihodnosti? In kdo je je kriv? Kurijera, ki že zaprega, da jih pripelje v Gorico.

val lepo svoto 150 gl., da se pošilja 25 iztisov „Edinosti“ občanom podgrajskega okraja, da se brezplačno razdeljuje med ubožnejše, a za čitanje vneta občinarje. Gotovo lep in plemenit dar na narodnem oltarji! Stotero Bog povrni ter nam še mnoga leta živi in ohrani tacega moža, kojemu srcé krepko b je za mili narod!

Gotovo svoje radodarnosti ne bi mogel bolj obrniti, kakor v povzdigo zaostalega ljudstva. Da bi našel le mnogo posnemalcev ne le v Istri, koja jih je najbolj potrebna, marveč po vseh slovenskih pokrajinah, kajti tako bi zapuščene, oddaljene in samotne vasi začele zanimati se za napredek. Tako sredstvo je posebno priporočljivo za one kraje na mejah, kjer nam naši sovražniki leto za letom požirajo mnogo naših bratov. Tam si kmetovalec, tudi ako bi mogel, ne more vzdrževati svojega časopisa, ker bi mu kak zagrizenec to odsvetoval ter ga podpihoval, naj oni denar, koji ima plačevati za slovenski časopis, raje kam drugam obrne. Marsikomu je bilo uže tako odsvetovano; a da dobiva list zastonj, težko se da kedo tako zapeljati, da bi list opustil ter ga ne čital in iz njega ne zajemal potrebne narodne hrane.

Ko bi blagi rodoljubi te besede premislili ter jih dejanstveno izpeljali, bi gotovo napravili velik korak na bolje!

Skalnikov.

Z Dunaja, dne 29. januarja. (Izv. dop.) (Iz državnega zbora.) Danes je obravnaval finančni odsek preudarke naučnega ministerstva. Pri vseučiliščih se je sprejela resolucija poslanca Zeithammerja glede udejanstvenitve zdravništvene fakultati na češkem vseučilišču v Pragi z začetkom šolskega leta 1883/84 ne samo v praktičnih, ampak tudi teoretičnih predmetih. V prejšnji seji je bil namreč naučni minister na dotično prasanje odgovoril, da namerava to fakultat le deloma, to je: glede praktičnih predmetov s prihodnjim šolskim letom udejanstveniti (aktivirati).

Pri preudarkih za srednje šole je poprijel besedo poslanec dr. Tonkli in je navajal blizu tole. Glede na to, da je bil državni zbor po nasvetu finančnega odseka sprejel v letu 1880. resolucijo, s katero se je vlada pozivala, da ima vpeljati na srednjih šolah v deželah, kjer bivajo Slovenci, za učence slovenskih starišev slovenski učni jezik, kolikor to dopušča učna sredstva, in da je od one dobe preteklo že več let. prasham gosp. naučnega ministra, naj bi izvolil povedati, kako je vlada izvršila ono resolucijo.

Naučni minister baron Conrad je na to odgovoril, da je vlada s posebnim ukazom od leta 1882. naročila, da se ima na nižjih gimnazijah na Kranjskem vpeljati slovenski učni jezik, in s tem da je storila to, kar jej je tista resolucija nalagala, ker meni, da ta resolucija je le kranjsko deželo zadevala, in da je vlada s tem učinila, kar je bilo mogoče.

Dr. Tonkli povzame zopet besedo, in pravi, da si je enak odgovor pričakoval, čeravno ni v navedeni resoluciji nikakor utemeljen, katera ne imenuje dežele kranjske, ampak govori o vseh deželah, v katerih bivajo Slovenci; poudarja, da je vlada s tem, da je vpeljala na nižjih gimnazijah na Kranjskem slovenski učni jezik, sama priznala, da so vsi njeni ugovori proti upeljanju slovenskega učnega jezika, češ, da slovenski jezik ni še zadosti izobražen, da Slovenci nimajo dosti učiteljev in učnih knjig, ničevi in brez podlage, ker, če je slovenski jezik sposoben biti učnemu jeziku na gimnazijah na Kranjskem, mora biti in je sposoben tudi za vse druge dežele, v katerih bivajo Slovenci, toraj tudi za Primorsko, Koroško in Stajersko. Glede toraj na to, in glede na stotere peticije iz vseh slovenskih pokrajin, ki so bile oddane pri vis. ministerstvu in drž. zboru za vpeljanje slovenskega učnega jezika v srednje šole, in glede na to, da je dež. zbor goriški opetovano prosil vlado za vpeljanje narodnih jezikov, toraj tudi slovenskega, v srednje šole, je stavil sledečo resolucijo:

„Poziva se vlada, da izvrši ukaz leta 1882. glede upeljanja slovenskega učnega jezika na srednje šole za učence slovenskih starišev v vojvodini Kranjski v vseh deželah, v katerih bivajo tudi Slovenci, in da začne izvršenje tega ukaza že s šolskim letom 1883/84.“

Proti tej resoluciji ni gospod minister nič ugovarjal, ampak ugovarjal je koroški poslanec vitez Moro v dolgim, plitvem govoru in je hotel dokazati, da za Koroško te potrebe ni, da koroški Slovenci sami ne želijo tega in da ne umejo novo-slovenskega jezika, za katere bi bilo s tem dovolj preskrbljeno, da bi bil na gimnaziji v Celovcu slovenski jezik zapovedan predmet za slovenske dijake.

Ničevost teh razlogov je dokazoval dr. Tonkli in poročevalec poslanec Jireček; na to je bila Tonklijeva resolucija sprejeta. Za njo so glasovali Čehi, Poljaki in avtonomni Nemci; nasproti le ustavoverci.

Upajmo toraj, da bo vlada vendar enkrat jela biti pravična tudi Slovencem zunaj Kranjskega in da vpelje s prihodnjim šolskim letom slovenski jezik tudi v vseh drugih deželah, v katerih tudi Slovenci bivajo.

X.

Na Dunaji, 28. jan. 1883.—Urad, kojega imajo že več časa nekatero druge države in ki je poseben na Angležkem vrhunec dovršenosti dosegel ter najboljši uspeh pokazal, prineslo je novo leto tudi nam v Avstrijo: poštne hranilnice. — Na moj namen, razpravljati koristi, koje prinašajo ti zavodi državi in ki dajejo posamezniku priložnost, da se z varčnostjo udeleži svetovnega napredka. A kar je hvalevredno in kar bode vsak rodoljub z veseljem slišal, je to, da se je vendar enkrat zapustila do sedaj običajna pot, ki je le nemškemu jeziku odpirala vrata, in da so se ustanovile poštne hranilnice na neutralnej podlagi, ki pripoznava vsem jezikom enake pravice. Pisatelj teh vrstic je bil sam navzoč, ko je vodja tega zavoda svojim uradnikom strogo ukazoval paziti na to, da dobiva vsak narod v svojem jeziku pisane sprejemnice in druge pisane. Kupcijsko ministerstvo je za slovensko uradovanje pri vodstvu poštne hranilnice nalašč poklicalo na Dunaj vrlega Slovenca gosp. Ignaca Rebecka, ki je starim bralcem „Soča“ gotovo še v dobrem spominu po izvrstnih dopisih, ki jih je listu pošiljal.

Mej tem, ko se tu na Dunaji po malem priznavajo pravice slovenskemu jeziku, je žalostno slišati, da se mej slovenskim narodom dobé še poštni uradi, kojim je naš jezik deveta briga in ki še zmirom z veseljem rabijo poštne pečatnike, kakor: „Cernizza, Ranzano, Merna i. dr.“ Stvar sama na sebi je sicer malenkost, ali kakor ne sme dober vrtnar puščati tudi najneznatnejše škodljive rastline v svojem vrtu, če hoče, da mu bodo druge koristne dobro poganjale, tako ne smemo i mi teh malih pregreh prezirati. („Soča“ je že večkrat o tej stvari pisala, a brez uspeha. Pis.)

Slovenski poštni uradniki! pokažite vsaj sedaj, da Vam je kaj mar za materni jezik; porabite priložnost, ki se Vam ponuja, ter pošiljajte vse vloge vodstvu poštne hranilnice le v slovenskem jeziku, da bote slovenske odgovore dobivali, da ne zaspi Vam dana pravica, kakor je žalibog že marsiktera zaspala, koje posluževati se so Slovenci pozabili!

Politični pregled.

Važnejši dogodki v državnem zboru so bili v preteklih osmih dneh sledeči: Trgovinski minister predložil je v potrjenje potrebni kredit za državne železnice. Po nekaterih dopolnilnih volitvah v razne odseke nadaljevalo se je čitanje in utemeljenje socijalno-političnega nasveta bivšega ministra Chlumeckija. Dokler je sedel ta mož na ministerskem stolu, ni znal ničesa o tem prasanji in ni stavil nikakih nasvetov v tem oziru. Še le sedaj je našel dovolj časa, da je preštudiral nasvete in dela ministra Schäffleja, ki je služboval kakor tržni minister pod ministerskim predsednikom Hohenwartom, ter nadleguje zbornico z nasveti.

Prečital se je tudi predlog poslanca Matuš-a, po katerem se imajo ustanoviti posebne, samostojne obrtne zbornice. Herbst in drugi so v tej seji prashali vlado, zakaj je prepovedala prodajo dveh ustavovernih listov po prodajalnicah, ali misli dotični sklep preklicati. Seveda niso povedali, da je ustavoverna vlada isto tako ravnala z listi na Češkem in drugod, katerim je bila pravica prodajanja odtegnena. Takrat je dr. Herbst postopanje vlade odobravaj; a sedaj, ko je dohitela enaka osoda liste njegove stranke, mu ni to ravnanje po volji.

Važnejša poročila o delovanju v odsekih glej v dopisih z Dunaja.

V nedeljo zjutraj odpeljal se je ruski minister pl. Giers z Dunaja, kjer je bil izredno prijazno sprejet. Istočasno, kakor Giers na Dunaji, bival je ruskega cara strije Nikolaj v Berlinu, kateremu so izkazovali izredna odlikovanja. Da ni to brez visocega političnega pomena, je naravno; a brezpotrebno se nam zdi navajati vsa različna ugibanja časnikarska v tem oziru, ker tako noben časniki tajnosti pogovorov, nasvetov in sklepov takih gostov ne pozna. Vsakako pa se smatrajo ti dogodki v obče kot dobro znamenje za mir.

V Italiji rogovili irredenta še vedno dalje. V Bologni dobili so bombo v veži tamošnjega avstrijskega konzulata. Dva človeka, ki sta bila bombo tje donesla, sta bila zasačena in zaprta.

Francija po smrti Gambettovi ni prišla še do miru. Princ Napoleon je izdal — kakor je bilo poročano — poseben proglas do ljudstva;

vsled tega je bil v zapor dejan. A poslanec Floquet ja stavil potem nujni predlog, po katerem se vsem udom družin, katere so kedaj v Franciji vladale, prepoveduje bivanje na Francoskem. Odvzemó naj se jim vse politične pravice, da ne smejo biti voljeni kot poslanci, niti vstopiti v vojsko. Kdor bi zoper to ravnal, kaznovan bi bil z zaporom od jednega do pet let in potem bi se čez mejo spravil. Ta predlog je povzročil, da se je moral ministerski predsednik in še nekateri ministri poslovanju odpovedati ter da so odstopili. Predsednik republike Grevy je izročil potem predsedništvo Fallieres-u, kateri je novo ministerstvo sestavil ali pa prav za prav prejšnje dopolnil.

Na Srbskem bila je zbornica prešli teden zaključena s prestolnim govorom. Kraljev govor poudarja domoljubno delovanje zborničarjev, omenja premembo različnih postav in vojske, povzdigo kredita in ustanovitev nacionalne banke.

Domače stvari.

Mons. Zorn, škof poreški, je delil 28. pret. m. sakrament sv. birme v Gradu. Sprejet je bil z veliko slovesnostjo tam, pa tudi v Ogleji, v Fiumicellu in v Ronkah. — Preteklo sredo je obiskal svoj rojstni kraj Pervatino, kjer so ga z velikim veseljem in navdušenjem sprejeli. Daljši dopis o tej slavnosti smo morali odložiti.

— Včeraj, 2. febr., je milostljivi škof blagoslovil sveče v cerkvi čč. uršulinare, kjer je potem imel pontifikalno mašo. Pri maši je bil arhidijakon preč. g. J. Grusovin, apostolski protonotar, s krasno mitro, ki se mu je prav lepo podajala. Nune so s svojim lepim tjem (Wittova maša Eksultet) budile pobožnost v s. jih navzočih, „ker niso cvillile, kakor drugod“.

Slovenska čitalnica v Gorici vabi k plesni zabavi, ki bode na pustno, nedeljo, dne 4. februarja pri kateri bo svirala vojaška godba c. kr. pešpolka nadvojvode Leopolda št. 53. Med počitkom bo srečkanje. Sobana se odpre ob 8½, ples se prične ob 9. uri.

Vabljeni neudje plačajo pri vstopu za družino 1 gl., za posameznika 50 kr.

„Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici“ priredi v soboto, 3. februarja, ob 7½ uri zvečer v lepo okinčanem salonu Stabileve restavracije na Travniku pustno veselico z naslednjim sporedom: 1. Ljubica, stopaj; godba. 2. Iskrice domorodna (Bratje v kolo), besede Gregorčičeve, ugalsbil Ant. Trepal; poje zbor. 3. Vvodnica (Ouverture), po jugoslovanskih napevih, sest. Titl; godba. 4. Otok bleški, K. Mašek; poje zbor. 5. Agata, ali: Ko lastovke gredo proti domu, ugl. Abt; godba. 6. Ko dan se zaznava, B. Potočnik; poje zbor. 7. Srečkanje 3 dobitkov v šalji obliki. 9. Plesna zabava. Pri besedi in pri plesu bo svirala vojaška godba c. k. pešpolka nadvojvode Leopolda št. 53. — Peli bodo domači pevci in iz okolice. — Številke za srečkanje se bodo prodajale isti večer pri vrodu in med veselico po 20 kr. ena. — Za ples plača vsak moški plesalec 80 kr. — Neudom in nečitalničarjem ni dovoljen vstop brez vabila, ki se daje na ime vabljenca. — Ker se kaže, da bo veselica jako zabavljiva, pričakuje se od gg. društvenikov in rodoljubov obilna udeležba.

Imenovanji. Koncipient v trgovinskem ministerstvu baron Aleksander Koller je imenovan za tajnika pri pomorski oblastnji v Trstu. — Anton Zamarin je bil imenovan za začasnega okrajnega živinozdravnika v Poreču.

Z Nabrežine se nam piše: „Ples nabrežinske veteranske podružnice preteklo nedeljo bil je precej dobro obiskan. Svetoval bi pa nabrežinskim veteranom, naj bi si drugikat najeli drugo godbo, katere udje ne bi kazali do nas mržnje, kakoršno sem moral zapaziti na tem plesu. Prashal je moj prijatelj g. vodjo godskega osebja, naj zasvirajo kako slovansko skladbo, a namesto odgovora začel se je na ves glas smejeti mož z debelim trebuhom. — Bilo je zraven toliko neslovenskega življa, da o joj! Druzega nisi slišal, ko: balarin anciamo, od deklet pa: prego in grazie. To je morebiti uspeh, ki ga ima podučevanje nemškega jezika v nabrežinski enorazredni ljudski šoli. V nedeljo, 4. febr., priredijo ples nabrežinski rodoljubi (sic!) z ravno tisto godbo“.

„Triester-Zeitung“ je primesla dva „poslana“ od čitalničnega odbora goriškega in od predsedništva društva „Sloge“ proti govoricam glede goriških Slovencev, katere smo omenili v zadnjem listu. — „Corrieru“, ki je bil posebno glede čitalnice posnel izmišljijo iz „Tr. Zeit.“, se pa ni zdelo vredno, da bi posnel tudi preklic.

„L'Eco del Litorale“ obsojuje v številki od 28. jan. nekolegijalno obnašanje „Corrierovo“ proti

Slovenec in pravi prav resnično, da z napiheno lastno hvalo se nič ne opravi, ampak z znanjem in imetjem. Slovenci, učimo se, pa delamo in bodimo varčni, potem bomo tudi v narodnem in političnem oziru napredovali. Nevednost in ubožstvo sti velike nevarnosti v političnem življenju.

Častniki tukajšnje posadke so priredili pretekli torek, 30. januarja, zvečer v dvorani društva „Concordia“ velik ples, katerega se je udeležilo veliko goriške aristokracije in najodličnejših meščanov. Zastopana so bila goriška društva Čitalnica, Concordia in italijanska društva. Godba je bila izvrstna, ljudstvo se je kar trlo, veselje je bilo splošno. Pokazalo se je, kako priljubljeni so častniki novega polka, da si so še le nekaj mesecev v Gorici. Lepo je tudi to, da so znali zbrati različne narodnosti okoli sebe; to se popolnoma vjemajo z duhom avstrijske vojske. Čestitamo.

Dopis z Dunaja v današnji številki o poštah in poštah hranilnicah priporočamo v resni preudarek vsem slovenskim poštarjem. Poslušajte, goriški Slovenci, kako se glasijo slovenske pošte po Goriškem v uradnem jeziku in strmite: Auzza, Bigliana nel coglio, Canale, Cepovano, Cernizza, Comen, Corgnate, Cosina, Divača, Dornberg, Duino, Duttovle, Flitsch, Görz, Grahova, Haidenschaft, Karfreit, Kirchheim-Cirkno, Kostanjevica, Merna, Nabresina-Nabrežina, Quisca, Ranziano, Reifenberg, Salcano, Samaria, St. Daniel, St. Lucia, Serpenizza, Sesana-Sežana, Tolmein, Wolschach. — Zastonj se išče v tem imeniku: Bolec, Serpenica, Kobarič, Tolmin, Grahovo, Volče, Sv. Lucija, Kanal, Avče, Solkan, Cepovan, Gorica, Kviško, Biljana, Miren, Devin, Komen, Rifenberg, Renjče, Cerniče, Ajdovščina, Šmarje, Štanjel, Dutovlje, Kozična, Loke. —

Na kaj je mislilo slavno poštno vodstvo, ko je dajalo imena našim poštam? Kaj so mislili župani in poštarji, ko so zadajali tuja imena za domače kraje? Ali ni mogoče popraviti, kar je bilo do zdaj zakriviljeno? — Pošto uradi so dolžni, da imajo pravilne domače napise, da prodajajo tiskarice v domačem jeziku, da v domačem jeziku uradujejo. Ako tega ne delajo, pritožiti se je treba pri poštne vodstvu v Trstu; ako tudi to nič ne pomaga, se piše na ministerstvo; na Dunaji poznajo postaviti in imajo tudi dobro voljo, da jo hočejo izpeljati. Slovenci se moramo zadržati in zahtevati, kar nam postava dovoljuje; dosti smo hlapčevali, dosti spali; treba je, da se zdramimo in da živimo kot narod, ki se zaveda svojih pravic.

Opozorjamo častite čitatelje na današnja dopisa z Dunaja o delovanju državnega zbora. Gospodu državnemu poslancu dr. Tonkiju izrekamo pa najtoplejši zahvalo za njegovo možgato postopanje za naše gmočne in dušne koristi v oziru na ceste in šole, ki, kakor se vidi, ne bo brezuspešno. Slava takemu poslancu!

Bolnišnica vsmiljenih bratov v Gorici dala je precej obširno letno poročilo na svetlo, iz katerega podamo našim čitateljem marsikaj podučnega in zanimivega. Danes hočemo omeniti le naslednji list, ki pravi, da je poročilo objavljeno „v vseh treh deželnih jezikih“, in moramo poročevalca odločno grajati, da poročilo o človekoljubni napravi uporablja za politične namene. Ako hoče povedati, da je poročilo tiskano v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku, se dá to tudi drugače reči in ne z gore omenjenim izrazom, ki ima političen pomen. Zdravnik kot tak nima pravice vtikati se v politiko in vsiljevati nam tretji deželni jezik. Deželna jezika na Goriškem sta že določena: slovenski in italijanski. Nemški jezik je pri nas uradni (žalibog) in kulturni jezik; 10 naseljenih nemških družin v Gorici ne more zahtevati, da se njihov jezik šteje za deželni jezik, posebno ker se te družine že tako zgubljajo v italijanskem življu.

Vabilo k plesni zabavi, ki jo priredi rifenberška „Čitalnica“ v nedeljo, dne 4. svečana, v dvorani g. I. Lična, pri koji bode svirala godba c. k. pešpolka nadvojvode Leopolda št. 53. — Vstopnina za gospode 1 gl. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Delalsko podporno društvo v Trstu, izdalo je te dni svoj račun za leto 1882. Iz tega računa je razvidno, da je društvo tudi lansko leto izvrstno napredovalo. Stanje premoženja koncem leta bilo je sledeče: 1) Moški oddelk: a) Gotovine v ljubljanski hranilnici gl. 3846 kr. 39, b) Vrednostne listine: pri „Banca Commerciale“ 1 obligacija državnih rente po kurzu 1. januarja 1883. gl. 775, c) Pohištvo po cenitvi 31. decembra 1882. in odbitku 100% gl. 1496 kr. 84, d) Terjatve pri udih koncem leta 1882. gl. 711 kr. 90. Pokaže se premoženja koncem leta 1882. gl. 6880 kr. 13. 2) Ženski oddelk: a) Gotovine v ljubljanski hranilnici gl. 140 kr. 88, b) Gotovine v denarnici gl. 260 kr. 88, c) Vrednost knjig in drugih priprav gl. 29 kr. 40, d) Terjatve pri družabnicah gl. 118 kr. 96. Pokaže se premoženja koncem leta 1882. gl. 549 kr. 62. Torej je skupnega premoženja gl. 7379.75, gotovo lepa

svota za kratki obstoj društva. Poročilo občenega zbora od 28. jan. smo morali odložiti za prihodnjič.

Poziv! Kar so Nemcem Veit, Alban Stolz i. dr., to je nam Slovincem vladika slavnega spomina, ranjki Slomšek. Gosp. župnik Lendovšek hotel je celokupno izdati dela Slomškova; toda že pri 3. knjigi moral je to podjetje radi pomanjkanja materialne podpore ustaviti. — Da bi nadaljevanje omogočili, stavili so si vrli bogoslovci ljubljanski lepo nalogo, da razpečajo do sedaj izdane 3 knjige, namreč: 1. pesni, 2. prilike, povesti, 3. životopise. Slovenci! Le jednega Slomškega imamo! tega častimo! — Vabim na prav obilno naročbo Slomškovih del ne le č. gg. duhovnike ampak vse prijatelje knjige slovenske. — Pripravljen sem priskrbeti vse tri knjige za 1 gl. 90 kr. — Tudi se dá vsaka knjiga posebej. Karel Miklavčič, bogoslovec v Gorici.

Popravek. Sklicevaje se na §. 19 tiskarne postavbe prošim slavno uredništvo „Soče“, naj sprejme v prihodnjo svojo številko sledeči popravek članka uvrščenega med domače stvari v številki 4, kateri začenja z besedami: „G. Jožef Ballaben...“

Ni res, da sem jaz izdaval list „Il Corriere di Gorizia“, in enako ni res, da bi mi bil kateri svojih slovenskih naročnikov vrnil knjige ali kaj drugega. To pa je istina, da se v moji prodajalnici ravna z vsemi enako, naj so kakoršne koli narodnosti, usem strežemo z enako točnostjo in spoštljivostjo.

„Corriere di Gorizia“ je čisto ločena stvar od moje trgovine, ima svojega izdavalca, svoje uredništvo, katera postopata čisto neodvisno. V Gorici 31. januarja 1883.

Giovanni Paternolli.

Dostavek uredništva. 1. Res je, da kot izdajatelj „Corriera“ ni podpisan G. Ivan Paternolli, ampak njegov sin Jožef; res je pa tudi, da sin tiska list v tiskarni pri svojem očetu in da v štacuni prodajata oče in sin v najlepši slogi. — 2. Uredništvu „Soče“ so pravili trije „gosti“ osebno, da do zdaj so kupovali pri g. Paternolliju, a za naprej da nočejo več pri njem kupovati. Eden je dostavil, da je bil po novem letu pri njem raznašavec iz g. Pat. štacune z nekaterimi knjigami na ogled, pa da jih je poslal nazaj rekoč, naj jih razpečajo „meščanom“, ter da je mislil naročiti tudi neko tiskarsko dele za kakih 100 gl., katero je vsled „Corrieravega“ pisanja oddal drugi tiskarni. — 3. O tem, kako se ravna v g. Pat. prodajalnici, nismo čisto nič pisali; zato tudi nismo imeli dolžnosti, sprejeti dotični stavek. Sprejeli smo ga, da bo g. P. videl, da nismo nasprotni njegovi osebi. Dodamo celó, da gledé na dobro ime te dobro znane in med sedanjimi goriškimi kajigarnami najstarejše štacune smo se silno čudili, kako more biti v zvezi z listom, ki je v prvih svojih številkah razsajal proti mirnim Slovincem, kakor pitau junec, ki po dolgi zimi pride zopet na pašo. — 4. Kako more biti „Corriere“ popolnoma ločen od g. Pat.—eve trgovine, ko se tiska v njegovi tiskarni in ko ha izdaje P.—ev sin, o katerem se ne ve, da bi se ne vjemal s svojim očetom, ne umemo.

Listnica uredništva. G. dopisniku iz Kanala: danes ni slo; — iz gorenjega Krasa: prvi del mistimo za zdaj opustiti; — iz Komna: lepo prosimo, oprostite; ni bilo mogoče; — iz goriške okolice in iz Plavij: prihodnjič.

Bergerjevo medicinsko MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vsch evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti, sosebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hramam, nalezljivim hramam, proti rudečemu nosu. ozebljimi, potenju nog, prhljaju na glavi in bradi. — Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med smolnato-zvepleno milo; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato zvepleno milo, ker zunanja ponarejanja so brezvspešni izdelki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistosti na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetsko milo za vmiivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina. milo iz smole, ki ima 35% glicerine in je fino perfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. s brošuro vred. Glavni razpošiljavci: lekarnar G. Hell v Opavu. Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarj. F. Cristofolletti (Zanetti) in A. Franzoni.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovitejšo želodčno bolesto. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bozjast, zoper bube srca ter čistijo pokvarjeno kri. Ono ne preganja samo omenjenih bolezni, ampak nas obvaruje tudi pred vsako boleznijo. Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljke pa edino v lekarnici Cristofolletti v Gorici, v Trstu v lekarni G. Zanetti in G. B. Kovis in v lekarni Alia Madonna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

Pozor!

Ako se spomniš dragi čitatelj, na sitnosti, katero napravlja celo dno in cele tedno na hod ali prehlajenje, boš hitro umel, zakaj so lekarja W. Vossa kroglice zoper prehlajenje, katere so sestavljene na podlagi novih znanstvenih preiskav (o pravem bistvu bolezni, ki izvirajo iz prehlajenja, in o umnem njih ozdravljenju v najkrajšem času) in gorko priporočene od veljavnih zdravnikov, kakor od zdravstvenega svetovalca dr. Blumenfelda, zdravstvenega svetovalca dr. Boeddikera, dr. Luca, dr. Hansa in drugih — v razmerno kratkem času tako močno se razširile oziroma vpejale in zakaj so vsa druga sredstva, ki so se prej rabila zoper to bolezen, skoraj popolnoma izpodrinile. Te W. Vossove kroglice zoper prehlajenje odstranijo pa zdaj v malih urah tudi nahod in premenijo hujša prehlajenja, ki so združena s kašljem, zagrljenostjo, zatepenostjo, mrzlico itd. v kratkem času v najmilejšo obliko in jih v nekotih dneh popolnoma odpravijo. Pazi naj se na to, da se dobio prave W. Vossove kroglice zoper prehlajenje, katere morajo imeti na zavitku ime lekarja W. Vossa in zdravniška dr. Wittingerja. Dobijo se v škatlicah po 70 kr. le pri Cristofolletti in Pontonu v Gorici.

Začel 1863.

Le pri Ed. Witte na Dunaji!

Stadt, verlängerte Kärntnerstrasse N. 59.

Začel 1863.

EN MILIJON

kotilijonskih in plesnih redov

z znamenji za vojaška, veteranska, pavska, strelska in gasilska društva, za kupce in obrtnike, za umetnike, drsalce in poljedelce itd. Fini zlači in briljantni redi: 100 kosov 80 kr., gl. I. 1.50, 2; najljubši briljantni in komični redi: 100 kosov gl. 4, 4, 6; zelo fini zaščiteni redi za gospe po gl. 4, 5, 6, 8, 10, dalje po gl. 12.50, 15 do 20 za 100 kosov. Plesni redi: priprosti za 100 kosov 2 gl., lepši 3 gl., fini 5 gl., najljubši 8 gl. — Zametaste seme lu, 15, 20 kr., atlasovo 40, 50 do 75 kr. —

Norske kape, razvrščene, 10 kosov št. 1 gl. — Največji kotilijonski komi zaščiteni in briljantni redi namočena I. 60 kr., št. II. 1 gl., št. III. 1 gl. 50 kr., Iobardi (obhodi) s podukom. — Vsakdo po 50 kosov. Zbirka št. 0 gl. 1, št. I. gl. 1.50 št. IV. 2 gl., št. V. 3 gl. v zavitku; 25 je reditelj. — 150 vrst, 1 obhod 30, 50, št. II. gl. 2, št. III. gl. 2.50, št. IV. kosov gl. 1.50, 2, 2.50, najljubši 5 gl. — 75 kr. gl. 1, 1.50 do 2.50. — krasni ob-gl. 3, št. V. gl. 4, preliana št. VI. gl. 5, št. VII. gl. 6, 8, 10, dalje po gl. 12.50, 15 do 20 za 100 kosov. Veliki šalji št. VII. gl. 6.50, št. VIII. gl. 7.50, št. IX. kr., gl. 1, 2 do 5. — Norsko orožje: obhodi, pri katerih plešejo gospodje o-gl. 10, št. X gl. 15. Kotilijonski svetilni 10 kosov 50 kr., gl. 1, 2 do 5. — Nozovi: eden 6, 8, 10, 15 do 30 kr. — Odborniška znamenja iz belega ali farbanega atlasa 5, 10, 20, 30 in 50 kr. — Kotilijonski lampijoni s svetilmi in palicami: 12 kosov gl. 3. Zbirka živalskih sem, glav, spak, političnih oseb: 10 kosov odločenih gl. 1, 1.50, 2; dalje 2; dalje 2.50, 3, 4 in više. — Živalski kvartet z notami 4.50 gl. — Hladeče seme iz dratu pol ene 50 in 90 kr., cela 1 gl. in 1.80. — Snežne kepe za na plesiščih: 12 kosov 50 kr., Zbirka kotilijonskih redov, vsaka s šlini-

Velika tombola za šalo,

obstoječa iz 37 raznih stvari, med njimi i zanimivi kosi. Glavni in stranski dobitki, skup gl. 10.50. Karte za tombolo: 100 kosov gl. 2.50. Razen tega plesne potrebščine: mahala, lepoteče, zavratniki, dišave, šmupa itd. Krasno izdelani ponarejeni dijamanti. Uhani, naprsne igle od gl. 2.50 do 5. Knofi po gl. 1.50.

EDUARD WITTE, na DUNAJI.

Brzojavni napis: Eduard Witte, Wien. — Razpošilja proti povzetju. — Ceniki za kolobarje, šaljeve reči itd. brezplačno,